

ZAGROŻENIA ORAZ REKOMENDACJE I WNIOSKI

ID 263

Katowice centrum – 10a

Tabela zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego

Kodowanie i opisy zagrożeń oraz skala ich oceny zgodnie z wymogami Załącznika 6 do rozporządzenia ws. sporządzania audytów krajobrazowych (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 537)

Przedmiot zagrożenia	Kod zagrożenia i rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	Źródło zagrożeń	Zagrożenie wewnętrzne (W) lub zewnętrzne (Z)	Skala zagrożenia (pkt.)
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.5. Zmniejszenie się różnorodności przyrodniczej	I. Gospodarka przestrzenna II. Branżowe	W	9
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.1. Osadnictwo	B.1.1. Zaburzanie struktury miejskich i wiejskich zabytkowych układów przestrzennych przez nowe inwestycje	I. Gospodarka przestrzenna I.5.1. Brak planowania krajobrazu	W	8
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.1. Osadnictwo	B.1.1. Zaburzanie struktury miejskich i wiejskich zabytkowych układów przestrzennych przez nowe inwestycje	V. Ekonomiczne V.2. Presje ekonomiczne	W	12
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.2. Architektura	B.2.1. Brak należytej ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych	V. Ekonomiczne V.1. Niedostateczne środki finansowe	W	8
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.2. Architektura	B.2.2. Wprowadzanie do harmonijnych zespołów architektoniczno- - krajobrazowych materiałów i obiektów degradujących wyraz stylistyczny i funkcjonalność całego zespołu	V. Ekonomiczne V.2. Presje ekonomiczne	Z	8

B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.2. Architektura	B.2.2. Wprowadzanie do harmonijnych zespołów architektoniczno- - krajobrazowych materiałów i obiektów degradujących wyraz stylistyczny i funkcjonalność całego zespołu	VI. Społeczno-kulturowe VI.4. Niska kultura estetyczna i świadomość krajobrazowa	W	8
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.2. Niszczenie cennych wartości historycznych, fizjonomicznych, przyrodniczych i architektonicznych przypadkową i nieestetyczną zabudową i infrastrukturą	I.2 Transport I.2.3. Ruch komunikacyjny	Z	8
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.4. Chaos przestrzenny i wizualny wywołany przez reklamy, szczególnie w przestrzeniach publicznych i wzdłuż pasa dróg	I. Gospodarka przestrzenna I.5.1. Brak planowania krajobrazu	W	5
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.2. Walory estetyczne	C.2.1. Brak dbałości o estetyczne wkomponowanie tras i węzłów komunikacyjnych w otaczający krajobraz	I.2 Transport I.2.3. Ruch komunikacyjny	Z	8
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.2. Walory estetyczne	C.2.2. Przypadkowa i niewłaściwa stylizacja i kolorystyka wielokondygnacyjnych osiedli blokowych podczas działań termomodernizacyjnych	VI. Społeczno-kulturowe VI.4. Niska kultura estetyczna i świadomość krajobrazowa	W	8
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych D.1. Walory akustyczne	D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy	I.2 Transport I.2.3. Ruch komunikacyjny	W, Z	11
D. Zagrożenia walorów akustycznych zapachowych i sanitarnych D.3. Walory sanitarne	D.3.2. Zanieczyszczenie powietrza	I. Gospodarka przestrzenna II. Branżowe V. Ekonomiczne	W	8

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu

1. Zachowanie i pielęgnacja starych drzew i ich zespołów, w szczególności przy liniach kolejowych, w obrębie cmentarzy, zieleńców i skwerów, oraz uwzględnienie w kształtowaniu terenów zieleni funkcji ekologicznych.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych

2. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
3. Uwzględnienie w nowo sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach o warunkach zabudowy wymogu stosowania w obrębie miejscowości lub ich fragmentów, których charakter determinuje zachowana tradycyjna zabudowa wielkomiejska, standardów architektoniczno-urbanistycznych oraz form zagospodarowania terenu nawiązujących do rozwiązań tradycyjnych, w tym m.in. w zakresie gabarytów, form i proporcji budynków, użytych materiałów, ogrodzeń i zieleni przydomowej.
4. Przeciwdziałanie miejskiej wyspie ciepła i zwiększanie powierzchni chłonnych.
5. Ochrona wielkomiejskiego charakteru Śródmieścia Katowic, a także głównych osi kompozycyjnych i widokowych, układu urbanistycznego ukształtowanego w XIX w. wraz z licznymi obiektami zabytkowymi, w tym m.in. gmach Sejmu Śląskiego, zabytkowe kościoły Mariacki, garnizonowy, archikatedrę Chrystusa Króla, Drapacz Chmur, liczne budynki użyteczności publicznej (np. Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego, stary dworzec kolejowy przy ul. Dworcowej), dwór w Załężu:
 - 1) w ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczących zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej w strategii rozwoju lokalnego lub strategiach ponadlokalnych, 2) w procesach planowania i zagospodarowania przestrzennego, 3) w ramach ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i układów urbanistycznych, 4) poprzez niewprowadzanie materiałów, rozwiązań i obiektów degradujących ich wyraz stylistyczny.
6. W ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczących zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji, uwzględnienie rehabilitacji osiedla Janasa-Ondraszka na Załężu.
7. Wyznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w uchwałach o ustaleniu lokalizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących osi kompozycji urbanistycznych lub osi widokowych, otwarcie widokowych danego wnętrza urbanistycznego, a w przypadku wnętrza urbanistycznych z dominantą, także przedpola i tła ekspozycji istniejących i projektowanych dominant.
8. Przestrzenne zintegrowanie i wyeksponowanie głównych elementów kompozycyjnych budujących strukturę przestrzenną miasta, takich jak: układy urbanistyczne, wnętrza urbanistyczne, osie kompozycji urbanistycznych, osie widokowe, dominanty lokalne, dominanty wysokościowe. Zachowanie, ochrona i eksponowanie zabytkowych obiektów kolejnictwa – wieży wodnej na peronie dworca, nastawni kolejowej (także dawnej lokomotywni – przy granicach krajobrazu priorytetowego).
9. Zachowanie, ochrona i eksponowanie zwartej, kwartałowej zabudowy pierzejowej układu urbanistycznego ukształtowanego w XIX w., z osią założenia urbanistycznego krajobrazu priorytetowego w postaci ulic 3 Maja i Warszawska, na połączeniu których został wytyczony Rynek. Eksponowanie zaakcentowania osi dwoma placami: po zachodniej stronie, na skraju ulicy 3 Maja placem Wolności i położonym po drugiej stronie osi, przy ulicy Warszawskiej placem ks. E. Szramka, oraz prostopadłym do głównej osi, na południe od osi placem K. Miarki. Akcentowanie znaczenia kompozycyjnego ulic: A. Mickiewicza, zamykanej przez wieżowce Stalexportu (w sąsiedniej jednostce) i kompleks Global Office Park oraz ulicę Mariacką ze znajdującym się na końcu ulicy kościołem Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny (oś widokowa).
10. Określenie maksymalnej wysokości zabudowy w sposób wykluczający dominację lub wyróżnienie nowej zabudowy na tle zabudowy istniejącej, w szczególności utrzymanie lokalnych dominant, w tym katedry, a osi widokowych - krótkiej - wzdłuż ul. Wita Stwosza, oraz bardzo długiej - spoza jednostki - wzdłuż ul. Roździeńskiego przez bramę utworzoną przez wysokościowce - "Gwiazdy".

11. Kształtowanie struktury urbanistycznej o charakterze wielofunkcyjnym, z uwzględnieniem udziału funkcji usługowych i mieszkaniowych, w Śródmieściu Katowic z rekomendacją dla przewagi funkcji usługowych nad funkcją mieszkaniową.
12. Utrzymanie lub lokalizowanie funkcji usługowych rangi metropolitalnej i ogólnomiejskiej, w szczególności usług powszechnych z zakresu administracji rządowej lub samorządowej, kultury oraz nauki.
13. Lokalizowanie nieuciążliwych usług komercyjnych o znaczeniu ponadlokalnym, w szczególności usług handlu, gastronomii, hotelarstwa lub usług dla biznesu.
14. Zagospodarowanie terenu w sposób zapewniający integrację środków transportu dalekobieżnego i aglomeracyjnego z miejskim transportem zbiorowym, z możliwością komfortowej przesiadki.
15. Przestrzenna i funkcjonalna integracja północnej i południowej części Śródmieścia Katowic.
16. Harmonijne łączenie wartości zabytkowych lub przyrodniczo-krajobrazowych ze współczesną zabudową i zagospodarowaniem.
17. Zwiększanie udziału drzew, zazielenianie przestrzeni publicznych, w tym placów i skwerów (Plac Andrzeja, Plac Wolności, Plac Miarki), podwórz w zabudowie kwartałowej zamkniętej, cmentarzy i zieleni przykościelnej, uzupełnianie zieleni osiedlowej, stosowanie rozwiązań opartych na przyrodzie.
18. Dostosowanie stylistyki elementów zagospodarowania, w tym kompozycji zieleni do charakteru danego wnętrza urbanistycznego.
19. Nieumieszczanie instalacji i urządzeń technicznych na dachach budynków oraz samodzielnych konstrukcjach w sposób widoczny z danego wnętrza urbanistycznego.
20. Nieprzegradzanie, niezaburzanie i niedeformowanie osi widokowych i osi kompozycji.
21. Kształtowanie ciągów handlowo-usługowych, zwłaszcza wzdłuż ulic i placów wyłączonych z ruchu kołowego albo z ograniczeniami w ruchu kołowym.
22. Aktywizacja parterów w istniejących budynkach w szczególności poprzez: wykorzystanie na cele usługowe lokali wyposażanych w okna wystawowe i dostępnych bezpośrednio z poziomu ulic lub placów, powiązań wizualno-przestrzennych z wnętrzami lokali usługowych, kształtowanie stref wejściowych w zabudowie tworzącej obudowę przestrzeni publicznych o charakterze reprezentacyjnym.
23. Lokalizowanie aktywnych parterów w nowej zabudowie.
24. Nielokalizowanie pomieszczeń gospodarczych w kondygnacji parterów budynków mieszkalnych, usługowych i mieszkalno-usługowych od strony przestrzeni publicznych.
25. Dla zabudowy kwartałowej zamkniętej zachowanie charakteru przestrzennego układów historycznych i rekomendowane Nielokalizowanie nowych budynków w obrębie istniejących podwórz i wnętrz urbanistycznych z wyjątkiem budynków usług powszechnych oraz zabudowywania prześwitów bramowych i innych rozwiązań architektoniczno-urbanistycznych zapewniających wgląd w podwórza lub komunikację wewnętrzną. W nowo realizowanych kwartałach zabudowy o długości pierzei powyżej 100 m wprowadzanie prześwitów bramowych lub innych rozwiązań architektoniczno-urbanistycznych zapewniających wgląd w podwórza lub komunikację wewnętrzną. Uporządkowanie i wzmocnienie czytelności struktury zabudowy poprzez niezbędne uzupełnianie pierzei istniejącej zabudowy budynkami o gabarytach i geometrii dachów nawiązujących do zabudowy tworzącej daną pierzeję. Zachowanie istniejącej i wprowadzanie nowej zieleni komponowanej, w szczególności zadrzewień i zakrzewień oraz przekształcanie wnętrz istniejących kwartałów zabudowy pod kątem zwiększania udziału powierzchni biologicznie czynnej, w tym wprowadzanie rozwiązań opartych na przyrodzie oraz miejsc integracji i rekreacji mieszkańców.
26. Na terenach różnorodnej zabudowy współczesnej z możliwością uzupełnień rekomenduje się realizację zabudowy w sposób porządkujący stan istniejący i zmierzający do wykształcenia czytelnych układów urbanistycznych powiązanych z otoczeniem.
27. Przygotowanie, stosowanie i egzekwowanie lokalnego wzornika szyldów z preferowaniem materiałów naturalnych jak np. drewno; ujednolicenie kolorystyki, wielkości liter, itp.
28. Porządkowanie organizacji ruchu i parkowania pojazdów w ramach poszczególnych placów i ulic poprzez wprowadzanie czytelnego podziału na przestrzenie przeznaczone dla ruchu pieszego i

rowerowego albo przestrzenie przeznaczone dla ruchu i do parkowania pojazdów mechanicznych, za pomocą rozwiązań przestrzennych i technicznych.

29. Ochrona i propagowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu, w tym poprzez szlaki turystyczne: Katowicka Moderna, żółty Szlak Historii Górnictwa Górnośląskiego, czerwony Szlak Bohaterów Wieży Spadochronowej oraz niebieski Katowicki Szlak Spacerowy.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych

30. Przeciwdziałanie hałasowi komunikacyjnemu, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań organizacyjnych i konieczności zachowania walorów kulturowo-historycznych i estetyczno-widokowych cennego układu urbanistycznego miasta.
31. Przeciwdziałanie powstawaniu niskiej emisji zanieczyszczeń powietrza.